

RPM - AÐFERÐ TIL KENNSLU OG TJÁNINGAR

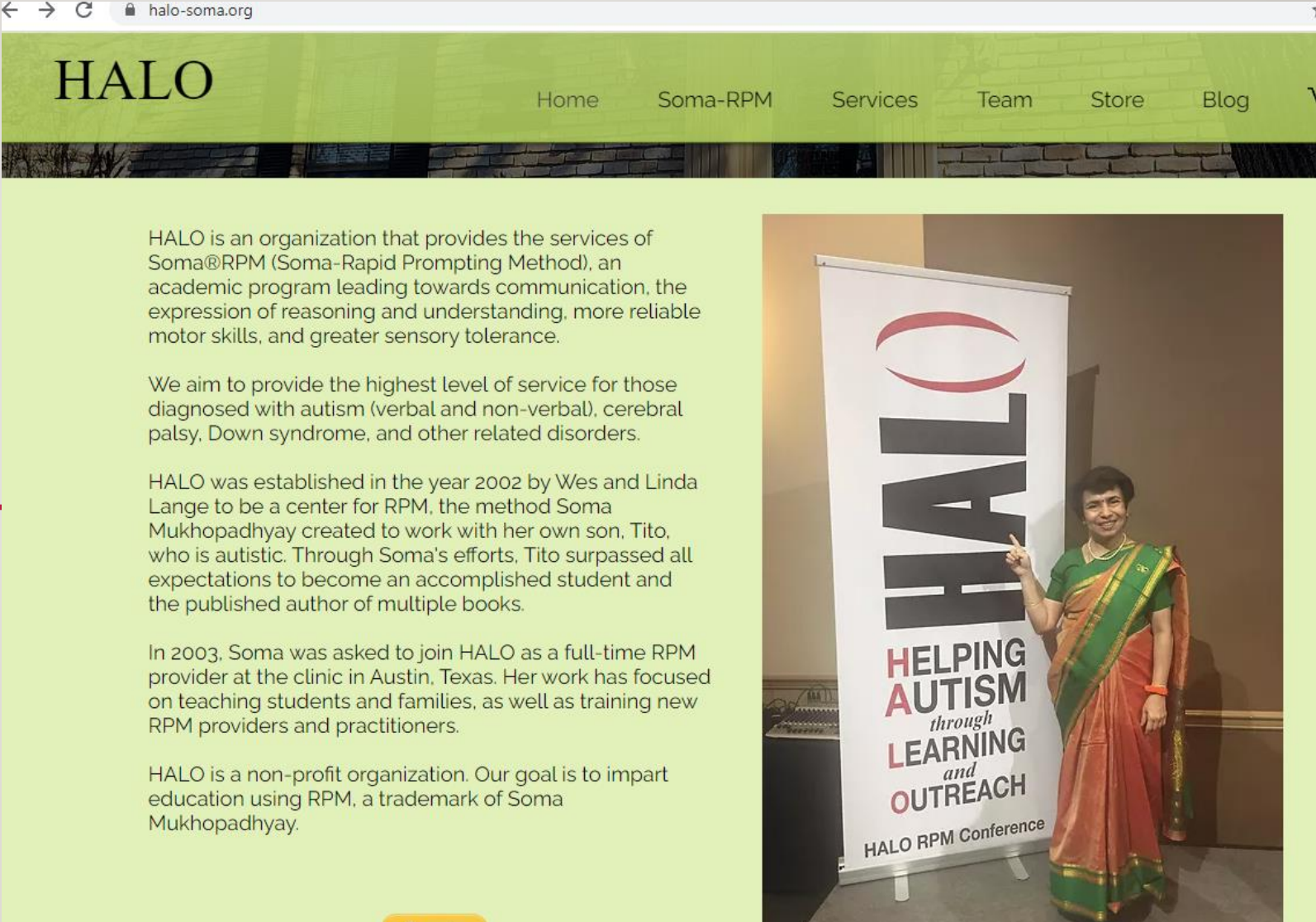
FJÖLMENNT 26. FEBRÚAR 2021

JARÞRÚÐUR ÞÓRHALLSDÓTTIR

RPM (RAPPID PROMTING METHOD)

[HTTPS://WWW.HALO-
SOMA.ORG/](https://www.halo-soma.org/)

AÐFERÐ TIL KENNSLU OG TJÁNINGAR

HALO

Home Soma-RPM Services Team Store Blog

HALO is an organization that provides the services of Soma®RPM (Soma-Rapid Prompting Method), an academic program leading towards communication, the expression of reasoning and understanding, more reliable motor skills, and greater sensory tolerance.

We aim to provide the highest level of service for those diagnosed with autism (verbal and non-verbal), cerebral palsy, Down syndrome, and other related disorders.

HALO was established in the year 2002 by Wes and Linda Lange to be a center for RPM, the method Soma Mukhopadhyay created to work with her own son, Tito, who is autistic. Through Soma's efforts, Tito surpassed all expectations to become an accomplished student and the published author of multiple books.

In 2003, Soma was asked to join HALO as a full-time RPM provider at the clinic in Austin, Texas. Her work has focused on teaching students and families, as well as training new RPM providers and practitioners.

HALO is a non-profit organization. Our goal is to impart education using RPM, a trademark of Soma Mukhopadhyay.

HALO
HELPING
AUTISM
through
LEARNING
and
OUTREACH
HALO RPM Conference

RPM

- Þróað fyrir einhverft fólk sem ekki eða að litlu leyti getur nýtt sér talmál til tjáningar
- Er aðferð til að veita viðkomandi fjölbreyttan fróðleik og gefa honum í leiðinni tækifæri til að tjá sig á nýjan hátt
- Byggir á öðruvísi skynjun – þurfum að skilja hvernig taugakerfi einhverfs fólks virkar

SKYNJUN ER ALLT ÞETTA FERLI

- Móttaka áreitis í skynfæri
 - Umbreyting þess í taugaboð (skynhrif)
 - Færsla boðanna til heila
 - Túlkun þeirra þar í samræmi við fyrri reynslu (skyntúlkun)
- (Íslenska alfræðiorðabókin, 1990).

SKILNINGARVITIN

- Sjón
- Heyrn
- Lyktarskyn
- Bragðskyn
- Snertiskyn

ÖNNUR SKYN

- Stöðu- og hreyfiskyn (að mestu ómeðvitað)
 - í hvaða stöðu við erum
 - hvaða hreyfingar við framkvæmum
- Vestibular skyn - jafnvægisskyn (ómeðvitað)
 - þyngdaraflið
 - okkar eigin þyngd og hvernig við erum staðsett í umhverfinu
 - hraði hreyfinga, eykst/ minnkar

SKYNJUN OG SKYNURVINNSLA

- Öll þessi skyn þurfa að vinna saman.
- Við fáum allar upplýsingar frá umhverfinu í gegn um skilningarvitin fimm.
- Við nemum áreiti í umhverfinu, síum frá þau sem við ætlum ekki að nota, samhæfum hin, túlkum og berum saman við fyrri reynslu og hegðum okkur (oftast) í samræmi við aðstæður og það markmið sem við höfum.
- **Gerist sjálfkrafa – þurfum ekki að hugsa** eða eyða orku í það; hjá flestum.

SKYNNJUN EINHVERFS FÓLKS

- Sían þeirra virkar ekki á sama hátt og hjá öðrum – **eru óvarin, aðlagast ekki.** Því er margt sársaukafullt í umhverfinu og margt sem truflar. **Einkum allt óvænt:** Hljóð, sjónáreiti – hreyfing á fólki, sterkir litir o.fl., snerting, lykt. Þurfa að fara inn í eigin heim til að útiloka óþægileg áreiti. “On or off takkinn.” (Stimmið). Á “off takkanum” lærum við ekki. “Back ground” tónlist hjálpar mikið varðandi hljóðin.
- **Skynhreyfihömlun**

SKYNNHREYFIHÖMLUN (SENSORY – MOTOR ..) – HVAÐ ER ÞAÐ?

- Raunveruleg hreyfihömlun þó vöðvastyrkleiki sé í lagi.
- Erfitt að skipuleggja og hefja hreyfingu. Líkaminn gerir ekki það sem beðið er um þó hugurinn skilji og viðkomandi vilji gera það sem til er ætlast. “How can I talk if my lips don't move” (Tító).
- Ekkert mál þegar frumkvæðið kemur frá fólkinu sjálfu, þá virkar hreyfistjórnunin.
- Hægt að þjálfar upp eins og maður þjálfar upp vöðvastyrk; hefur með hreyfiminna að gera.
- Þurfa “rapid prompt” þurfum að halda athyglinni, með hröðum takti – hjálpar þeim að hefja hreyfingu.

HVERNIG GERT?

- Sagt frá staðreyndum - fræðsla og síðan spurt út í
- Ekki spyrja um tilfinningar og álit til að byrja með, miklu erfiðara en að svara staðreyndaspurningum
- Passa að athyglin sé á verkefninu en ekki á samskiptunum, sést hvernig Soma keyrir áfram tímann án þess að gefa færi á augnsambandi eða samskiptum
- Finna verkefni sem vekur áhuga
- Gott að tala um að þú vitir að viðkomandi viti svarið en hann þurfi að æfa sig í að benda til að geta sagt okkur meira/ tjá sig meira um það sem hann langar og vill

UM RPM AF NETINU

- Hlekkur á heimasíðu HALO – miðstöðvar um RPM

<https://www.halo-soma.org/what-is-rpm>

- Hlekkur á fyrirlestur Ástu Birnu Ólafsdóttur þroskaþjálfara og sérkennara um RPM sem dvaldi í sjö mánuði í Austin í Texas í námi hjá Somu á HALO miðstöðinni

<https://www.einhverfa.is/static/files/efni/glaerur-fra-fyrirlestrum/astab-rpm-1-.pdf>

HVERNIG VIRKAR RPM?

- RPM notar ákveðna hvatningu (prompt) til að ýta af stað sjálfstæðri svörun frá nemandanum, án líkamlegrar snertingar/stýringar.
- Langtímamarkmiðið með kennslunni er sjálfstæð skrift. Leiðin að því markmiði er oft löng og ströng og notast er við hjálpargögn eins og pappír, stafaspjöld, stensla og teikni- og skriftaræfingar

Glæra frá Ástu Birnu Ólafsdóttur

RPM KENNSLA

- RPM notast við **kenna-spyrja** aðferðina til að kalla fram viðbrögð/svörun frá nemandanum í gegnum öfluga munnlega, heyrnræna, sjón og/eða hreyfiörvun.
- Í RPM er lögð áhersla á að sá sem leiði kennsluna hafi metnað fyrir hönd nemandans, leggi sig fram um að gera kennslustundina áhrifaríka og hafi trú á getu nemandans.

Glæra frá Ástu Birnu Ólafsdóttur

RPM KENNSLA

- Hvatningin er mikilvæg og henni er beint gegn sjálfsvandi hegðun nemandans (stimminu) og við reynum að fanga athyglina og ná einstaklingnum til að fókusa á okkur og við reynum að ná fram svörun frá nemandanum.
- Með öðrum orðum: *Prompting competes with each student's self-stimulatory behavior, and is designed to help students initiate a response.*
- Við þekkjum þessi augnablik þegar einstaklingurinn allt í einu getur og kann ef hann virkilega er involveraður í það sem hann er að fást við og aðstæðurnar eru þær réttu þá opnast ákveðnar lærdómsstöðvar (open learning channels).

Glæra frá Ástu Birnu Ólafsdóttur

HVERNIG GERT

- Segja stafina upphátt um leið og skrifaðir á miðann.
- Þegar búið er að skrifa á miðana er bankað í hvorn um sig og sá sem er fyrr skrifað á og rifinn út er réttur upp á undan.
- Gott að viðkomandi fái penna eða blýant í höndina til að benda með. Virkar sem „prompt“.
- Halda stafaborði uppi nálægt hönd þess sem stafar, það auðveldar, svipuð lengd sem rétta þarf hendina út til að ýta á hvern staf fyrir sig. Halda þarf á svipaðan hátt alltaf til að fjarlægð sé svipuð. Er léttara að halda uppi til að byrja með en hafa á borði. Aðlaga að hverjum fyrir sig.
- Mikilvægt að rúlla upp stafaborðinu til að byrja með og vera þannig með eina röð af stöfum – 5 stafir. Síðan tvær línur þrjár og þar til viðkomandi ræður við að hafa alla stafina í einu á stafablaðinu.

AF HEIMASÍÐU HALO

[HTTPS://WWW.HALO-SOMA.ORG/GETTING-STARTED](https://www.halo-soma.org/getting-started)

- Oft hafa fjölskyldur eytt mörgum árum í meðferðir með lágmarksárangri. Nemendur eru fastir í að lesa smábarnabækur og telja upp að 10
- Þegar nemandi er ekki fær um að láta í ljós að hann skilji á þann hátt sem við viljum að hann geri, höldum við að hann skilji ekki. En það er að sjálfsgöðu ekki rétt.
- Grundvallarskoðun í RPM er að heilinn sé of dýrmætur til þess að honum sé sóað til einskis – allt einhverft fólk getur lært. Í gegn um margra ára vinnu með þúsundum nemenda, hefur Soma og viðurkenndir kennarar á hennar vegum, fundið að nemendur skilja mun meira en flestir halda. Vandamálið er að nemendurnir hafa ekki möguleika á að sýna hvað þeir vita.
- RPM er ekki “quick fix”. Það er kennsluaðferð sem krefst skuldbindingar og reglulegra æfinga til þess að byggja upp hæfnina til að framkvæma ákveðna hreyfingu, benda á markvissan hátt, og til sjálfshjálpar/ sjálfstæðis.

ÝMISLEGT HÆGT AÐ GERA STRAX TIL UNDIRBÚNINGIS

[HTTPS://WWW.HALO-SOMA.ORG/GETTING-STARTED](https://www.halo-soma.org/getting-started)

- Talaðu við nemandan þinn, gerðu ráð fyrir að hann/hún skilji allt jafnvel þó þau séu ekki að horfa eða gangi í burtu.
- Vertu með aldurssvarandi “stimulation”. T.d. lestu aldurssvarandi bækur og tímarit og ræddu um hvað er í útvarpinu þegar þú ert að keyra.
- Þegar þið eruð úti eða hvar sem er talaðu um umhverfið. Bentu á hluti sem þú ert að tala um og byrjaðu að kenna að benda til að sýna þér hluti (notaðu hönd yfir hönd). Taktu myndir og kenndu síðan að benda á atriði á myndunum.
- Hvettu til allra markvissra skipulagðra hreyfinga. Gættu þess að það sé ekki gert eins og í prófaðstæðum, veittu eins mikinn stuðning og þarf. Til dæmis, þú gætir sagt: “Geturðu rétt mér kartöflurnar?” Svona gerirðu það og sýnir með hönd yfir hönd. Nú skaltu reyna.
- Gefðu þeim tækifæri á sem mestu af skrifuðum orðum lestu texta á sjónvarpinu, fyrirsagnir í blöðum og tímaritum.

Takk fyrir

